

Олена Мельничук

*Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гулай В. В.,
Національний університет “Львівська політехніка”*

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ ДО КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

У статті розглядаються актуальні питання трудової міграції громадян України, причини, які спонукають громадян до міграції в країни Західної Європи, визначена міграційна ситуація та тенденції трудової міграції.

In this article the issues of migration of citizens of Ukraine, the reasons that motivate people to migrate to Western Europe, defined migration situation and migration trends.

В данной статье рассматриваются актуальные вопросы трудовой миграции граждан Украины, причины, побуждающие граждан к миграции в страны Западной Европы, определенная миграционная ситуация и тенденции трудовой миграции.

Сучасна трудова міграція українського населення є досить актуальною проблемою. Для її вирішення необхідно вивчати сучасні тенденції трудової міграції, а це своєю чергою дозволить оптимізувати цей процес.

Розпад Радянського Союзу, економічна криза дев'яностих та відкриття кордонів дало поштовх розвитку феномену трудової міграції в Україні [1, 173]. Навіть якщо участь України в Євросоюзі під питанням, присутність українців в Європі вже стало фактом. Україна є одним з найбільших донорів робочої сили країн ЄС і багатих на ресурси країн Союзу незалежних держав (СНД) з огляду як на офіційну, так і неофіційну статистику.

Напрямок міграції з окремих регіонів України залежить від географічного розміщення, історичних і етнічних зв'язків між цими регіонами та іноземними державами. Так, основним вектором трудових поїздок мешканців Закарпаття є сусіди з ЄС – Чеська Республіка, Угорщина і Словаччина. Більше половини заробітчан Чернівецької області працюють в Італії, решта – в інших країнах

“старого” Євросоюзу. В інших західних областях спостерігається високий рівень орієнтації на Польщу і підвищений – на Португалію, Іспанію та Італію [2, 15].

Основний вид зайнятості українських чоловіків – будівництво, торгівля, промисловість, транспорт, сільське господарство. Основними видами діяльності наших громадян у зарубіжних країнах є робота хатньої працівниці (поширена в Італії, Португалії та Іспанії), на будівництві в Угорщині, Португалії, Чеській Республіці) і торгівлі (переважно в Угорщині). Основними видом діяльності українок у Польщі є сільське господарство.

Основні причини, які зумовили міграційні процеси, пов’язані з нерівністю в економічній, соціальній і політичній сферах між відносно багатими, демократично стабільними, але старіючими суспільствами Європи та біднішими, менш стабільними, проте молодими і демографічно зростаючими сусідніми регіонами.

Оскільки міграції є неминучими, то на порядок денний висуваються питання не запобігання їм, а ефективного управління ними, що повинно відповідати як інтересам країн-експортерів робочої сили, так і інтересам ЄС та його членів.

Сучасний стан зовнішніх міграційних процесів в Україні свідчить про те, що Україна через своє географічне розташування стала однією з основних транзитних країн на шляху міграції до країн Європейського Союзу. Водночас внаслідок складної економічної ситуації Україна сама перетворилася на одну з найбільших країн – донорів мігрантів до ЄС. Лише незначна частина трудових мігрантів легально працюють в країнах-реципієнтах. Більшість з них займається незареєстрованою діяльністю, тобто стає нелегальними трудовими мігрантами. Окрема частина українських мігрантів є жертвами злочинних угруповань, що займаються торгівлею людьми, і зайнята протиправною діяльністю не з власної волі.

На теперішньому етапі проблема вдосконалення міграційної політики є надзвичайно гострою для України. При цьому в умовах низького рівня заробітної плати в державному секторі економіки та поширення безробіття саме підтримка зовнішніх трудових міграцій економічно активного населення, оптимізація їхніх потоків, підвищення рівня захищеності українських працівників за кордоном, сприятиме, до певної міри, вирішенню проблеми безробіття. У зв’язку з цим, необхідне спрощення процедури тимчасового виїзду наших громадян на роботу та одночасне посилення контролю за діяльністю організацій-вербувальників вітчизняної робочої сили. Важливим напрямком державної політики у сфе-

рі регулювання трудових міграцій є розповсюдження інформації щодо існуючої системи міждержавних угод про працевлаштування, законодавства України та країн-реципієнтів у сфері трудової міграції та регулювання ринку праці загалом, а також можливості отримання допомоги з боку українських дипломатичних установ під час перебування за кордоном. Ліцензування і контроль за діяльністю фірм-вербувальників, а також підвищення інформаційної обізнаності української молоді щодо умов праці й перебування в країнах-реципієнтах, значною мірою запобігатимуть загрози нашим громадянам опинитися у безправному становищі за кордоном. Однак, на нашу думку, певною гарантією має стати система міждержавних договорів про взаємне працевлаштування громадян та їхній соціальний захист. Міждержавні угоди вже укладені з більшістю колишніх республік СРСР, Польщею, Чехією, Словаччиною, В'єтнамом. Але терміново слід врегулювати міграційні відносини з Німеччиною, Грецією, Ізраїлем, Італією, Іспанією, Португалією, США, Угорщиною. Крім того, необхідно намагатися розширити квоти для працевлаштування українців у тих країнах, з якими договори вже укладено.

Отже, міграція робочої сили України – це об'єктивний процес, зумовлений внутрішніми факторами і поглибленням глобалізації, яка охопила весь світ. Ця проблема потребує негайного її вирішення з метою упередження негативних наслідків міграції робочої сили в умовах посилення глобалізаційних процесів.

Список використаних джерел і літератури:

1. Воїнеску С. Управління міграцією в Чорноморському регіоні: Молдова, Румунія та Україна [Текст] / С. Воїнеску, Г. Неаксу, А. Морару, В. Моснеага, Н. Владическу, Н. Шаповалова, В. Чумак; Інститут публічної політики (Бухарест), Інститут розвитку та соціальних ініціатив "Віторул" (Кишинів), Міжнародний центр перспективних досліджень (Київ). – К. : МЦПД, 2008. – 51 с.

2. Лібанова Е. Обсяги заробітків трудових мігрантів та грошових переказів [Текст] / Е.Лібанова, О. Позняк // Гідна праця та трудова міграція в Україні / Під ред. проф. М. Ожевана ; Матеріали міжнародного експертного круглого столу, Київ, 25 листопада 2008 р.; Рада національної безпеки і оборони України, Національний інститут проблем міжнародної безпеки, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т.Шевченка, Всеукраїнське громадське об'єднання "Край". – К. : ТОВ ПЦ"Скайтек", 2009. – С. 9-19.